

Human IT

Tidskrift för studier av IT
ur ett humanvetenskapligt perspektiv

Hypertext '97 : Southampton

[Mats Dahlström](#) & [Mikael Gunnarsson](#)

Inst. Bibliotekshögskolan, Högskolan i Borås

Rapport från konferensen

[Källor](#)

[Författarna](#)

*The success of the WWW project is based on three
opportune and effective Internet standards*
(Agosti, 1996, s. 43)

HTTP, HTML, URL är dessa tre standarder. Det kan naturligtvis hävdas att WWW:s "succé" också beror av en uppsättning mjukvaror där den sk webbläsaren (t ex Netscape Navigator eller Microsoft Internet Explorer) är den viktigaste. Men utvecklingen av standarder är antagligen det viktigaste för den informationstekniska utvecklingen över huvudtaget och webbläsarna är knappast *standardiserade*.

De flesta av oss känner väl de två akronymerna HTTP och HTML, och vet förmodligen också att ordet Hypertext ingår i de fullständiga beteckningarna på dem. Men hur många av världens webbsurfare känner betydelsen av och historien kring begreppet hypertext? Det är inte många som känner till att där finns en (förhållandevis) lång historia av forskning kring hypertext och att denna historia leder så långt tillbaka i tiden som till 1945 och Vannevar Bushs artikel "As we may think" (Bush, 1988) eller åtminstone till Ted Nelson's Xanadu (Nelson, 1993) i mitten av 1960-talet. Webben är en hypertext - eller ett hypertextsystem, ett *standardiserat* system för *distribution* av hypertext.

Men om någon nu trodde att standarder alltid utarbetades inom ramarna för arbeten inom centraliserade organisationer som ISO eller SiS, så är det inte riktigt korrekt. Bill Gates har insett detta, som Ted Nelson ironiskt påpekade i sitt middagstal under

konferensen Hypertext '97, som i år gick av stapeln den 6-11:e april i Southampton, England.

Fenomenet hypertext förknippas många idag med World Wide Web. WWW är dock inte äldre än 4 år. Att teknik och forskning kring hypertext är betydligt äldre än så, illustreras bl.a. av att ACM (Association for Computing Machinery, Inc.) sedan 1987 har anordnat konferenser inom forskningsområdet Hypertext.

Från tid till annan har vissa delområden inom hypertextforskningen prioriterats på bekostnad av andra. Därför har också de olika konferensernas teman och huvudämnen växlat från år till år. I år hade en grovuppdelning gjorts i följande områden:

- *Hypertextretorik*
- *Hypertextdesign*
- *Information Retrieval*
- *Struktur, navigering och "rumslighet"*
- *WWW-integrering och -tillämpning*
- *Visualisering*

Southampton är något av ett centrum för den forskning som rör hypertext i allmänhet och dess implementering i mindre system. Lokaliseringen av 10-års-jubilerande *ACM Conference on Hypertext* till just Southampton var ingen tillfällighet. Inte heller att kring 40% av antagna paper var författade av forskare som också på något annat sätt var knutna till konferensens arrangerande.

[\(åter till början av artikeln\)](#)

Hypertextgemenskapen är ingen stor grupp. De flesta tycks vara bekanta och behöver inte ens presentera sig när de vill ställa en fråga, medan ett nytt ansikte genast anmodas presentera sig. Tim Berners-Lee, webbens "uppskaffare", fanns dock inte på plats. Kanske befann denne sig i Californien för den sjätte WWW-konferensen och på torsdag eftermiddag sökte Hypertext '97 etablera en videolänk till WWW6 och Howard Rheingolds "opening keynote". Det gick tyvärr inte så bra.

Det hade förstås varit bättre om dessa två konferenser anordnats vid olika tidpunkter. Det får kanske ses som symptomatiskt för kommunikationen mellan å ena sidan företrädarna för akademisk forskning kring hypertext i allmänhet och å andra sidan dem som företräder forskningen kring webben och dess teknik i synnerhet, att man inte kunnat komma överens om skilda tidpunkter.

Såväl Webben som Tim Berners-Lee själv tycks ses med cyniska ögon i detta sällskap. Webben torde också vara ett gott exempel på att man håller på att uppfinna hjulet igen . :

/.../ Nelson's only half-mocking view is that even hypertext researchers are now working on conceptual problems that were essentially solved twenty years ago.
(John Cayley, 1997, apropå Nelsons middagstal)

Nära 30 år av forskning kring hur man kan bygga system stöd för hypertext har helt enkelt ignorerats. Åtskilliga insatser måste nu göras för att komma tillrätta med vad som kunde ha undvikits redan på ett tidigt stadium. Åtminstone är det den ståndpunkt som

många av hypertextgemenskapens företrädare tycks inta.

Many members view the Web as an intrusive, unwelcome guest who insists on making his or her point of view prevail. Ignoring the hard-won knowledge of this community, the WWW has simplified the data model, ignored problems of large-scale navigation, and declared that link integrity is irrelevant. Consequently, many wish that it would go away so that they could continue their studies along familiar paths. Since it hasn't, they have begun to adapt their work to it, but often grudgingly and with the least accommodation possible.
(Smith, 1997, s. 240)

Det mest uppenbara och akuta problemet med webben för forskarna i hypertextgemenskapen uttrycks hos t ex Anderson (1997, s. 158) Grønbaek et al (1997, s. 146) och Ladd et al (1997, s. 210) och handlar om hur man valt att utforma den grundläggande principen bakom länkningen mellan en hypertexts alla noder genom att **bädda** in dem i noderna.

The link model of the World Wide Web is incredibly simple: a hyperlink anchor embedded in one document points, by name at another hypertext document.
(Ladd et al, s. 210)

([åter](#) till början av artikeln)

Som webbsurfare märker du detta när vågen inte längre bär (File Not Found: The requested URL was not found on this server.) Webbens kollaborativa karaktär är förvisso en styrka, men man skulle önska att den fria kollaborationen endast gällde noderna och inte länkarna. Multilänkar, som länkar ett ankare till flera noder, länkar som kan skapas mellan flera noder utan att författaren behöver ha access till och redigera noder och länkar som är "medvetna" om vilka noder som är sammanknutna med dem, är alla närmast omöjliga företeelser på webben. Kort sagt har man sedan länge funnit det bäst att skilja länkarna från de filer i vilka texter, bilder och ljud lagras.

3W links are uncomplex, unidirectional, unintelligent and unmanaged (unmanageable?), while the links of many true hypertext systems - mostly locked away in computer labs or tied to barely accessible 'platforms' - are richly structured, communicative, open and extensible.
(Cayley, 1997)

Många av de experiment som för närvarande försiggår bl a inom ramarna för bl a W3C (the World Wide Web Consortium: <http://www.w3.org>) men också inom hypertextgemenskapen (system som *Webcosm*: <http://www.multicosm.com> och DHM inom ramarna för *DEVISE project* : <http://www.daimi.aau.dk/~kgronbak/DEVISE/index.html>) handlar om att återföra och inarbeta 30 års erfarenhet inom ramarna för webben. Frågan är om "massmediemogulerna" bakom webben kommer att lyssna?

/.../ the corporations want to 'push' higher-bandwidth content while the hypertext community still dreams of enriching our structures.
(Cayley, 1997)

Vi minns konferensen NORDUNET '95 i Köpenhamn, där ett av de vanliga "slagorden" var *mera bandbredd*. Ropet "Mer till massorna!" väger tyngre och som den karismatiska Nelson påpekade apropå webben under sitt middagstal på Universitetet:

There are four points [för oss] with the web:

No. 1: It's here

No. 2: It's here

No. 3: It's here

No. 4: It's here

Webben är här för att stanna (åtminstone som vedertaget begrepp, eller som *behållare*, vars innehåll kan se helt annorlunda ut om bara några år), och hypertextforskarnas huvudsakliga intressekrav på bättre vägskyltar, fler kartor, tydligare avtagsvägar och förenande vägbroar med flera förgreningar, kommer de närmaste åren att fortsatt få stå tillbaka för de massiva kraven på bredare motorväg med allt högre hastigheter.

Är du intresserad av att ta del av de paper som ventilerades vid Hypertext '97 i Southampton, finns dessa tillgängliga på WWW (<http://journals.ecs.soton.ac.uk/~lac/ht97/>).

Paper och material från tidigare Hypertext-konferenser når du bl.a. via Brown University (<http://www.cs.brown.edu/memex/>).

Du är också välkommen att höra av dig med synpunkter och frågor till någon av oss undertecknade.

[Mats Dahlström](#) & [Mikael Gunnarsson](#)

([åter](#) till början av artikeln)

Källor

Agosti, Maristella, An overview of hypertext // Information retrieval and hypertext / Edited by Maristella Agosti and Alan F. Smeaton. - Kluwer academ. Publ., **1996**. - S. 27-48.

Anderson, Kenneth M., Integrating Open Hypermedia Systems with the World Wide Web // The Eight ACM Conference on Hypertext. - **1997**. - S. <http://journals.ecs.soton.ac.uk/~lac/ht97/pdfs/anderson.pdf> (PDF-dokument, kräver Acrobat-läsare)

Bush, Vannevar, As we may think (orig. publ. 1945) // Computer-supported cooperative work : a book of readings. - Morgan Kaufmann publ., **1988**. - S. 17-34. *Även publicerad på webben:* <http://www.isg.sfu.ca/~duchier/misc/vbush/vbush.shtml>

Cayley, John, (utkast till en artikel för publicering i) Mute : digitalartcritique. - Skyscraper Digital Pub., 1995-. *Finns publicerad på webben:*
<http://www.altx.com/ebr/ebr5/cayley.htm>

Grønbaek, Kaj et al, Designing Dexter-based hypermedia services for the World Wide Web // The Eight ACM Conference on Hypertext. - 1997. - S.
<http://journals.ecs.soton.ac.uk/~lac/ht97/pdfs/gronbak.pdf>
(PDF-dokument, kräver Acrobat-läsare)

Ladd, Brian C. Et al, WWW: What Cost Simplicity // The Eight ACM Conference on Hypertext. - 1997. - S. 210.
<http://journals.ecs.soton.ac.uk/~lac/ht97/pdfs/short/ladd.pdf>
(PDF-dokument, kräver Acrobat-läsare)

Nelson, Theodor Holm, Literary machines. - 1993. 1 ed. - Mindful press, 1993.

Smith, John B, The king is dead; long live the king. - Opening keynote to Hypertext '97 // The Eight ACM Conference on Hypertext. - 1997. - S. 240.
<http://journals.ecs.soton.ac.uk/~lac/ht97/key1.html>

Konferensinformation återfinnes på <http://journals.ecs.soton.ac.uk/ht97/> där du också hittar abstract i HTML-format till ovan citerade paper och övriga paper i sin helhet.
(PDF-format)

För övrigt forsknings- och konferensmaterial kring hypertext kan hänvisas till följande på webben: **NSF (National Science Foundation) Science and Technology Center**, The Memex and Beyond
<http://www.cs.brown.edu/memex/>
(97-04-24)

Shipman, Frank, SIGLINK Home Page (the ACM Special Interest Group on Hypertext/Hypermedia)
<http://www.acm.org/siglink/>
(Senaste uppdatering: 96-04-21)

Stebelman, Scott, Hypertext and Hypermedia: a Select Bibliography. - George Washington University, 1996.
<http://gwis2.circ.gwu.edu/~scottlib/hyperbib.htm>
(Senaste uppdatering: 97-03-26)

([åter](#) till början av artikeln)

Författarna

Mats Dahlström och Mikael Gunnarsson är båda anställda vid Institutionen Bibliotekshögskolan, Högskolan i Borås, och undervisar i s.k. IT-relaterade ämnen. MD företrädesvis i olika aspekter på hypertextpublicering och informationssökning via globala nätverk (såsom Internet) och MG i ämnen relaterade till nätverk och

elektronisk dokumentation.

© Mats Dahlström & Mikael Gunnarsson, 1997

Åter till Human IT 2/1997